

ΤΡΕΙΣ ΚΩΔΙΚΕΣ ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ.

Κατὰ τὴν βραχεῖάν μου ἐν Ἀργοστολίῳ διαμονὴν τελευ-
τῶντος τοῦ Ἰουλίου 1909 ἐπεδείχθησάν μοι τρεῖς κώδικες,
ὧν τὴν περιγραφὴν δὲν κρίνω ἀνάξيان λόγου.

Α'.

Ὁ πρῶτος τῶν κωδίκων τούτων ἐπεδείχθη μοι ὑπὸ τοῦ κατ-
έχοντος αὐτὸν καθηγητοῦ τοῦ γυμνασίου κ. Πυλαρινοῦ. Εἶνε
δὲ γεγραμμένος ἐπὶ περγαμηνῆς τὸν ὠδδέκατον αἰῶνα καὶ
περιέχει τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων ἀκεφάλους, ἀρχομένας
ἀπὸ τῶν λέξεων γῆς Αἰγύπτου οὐκ οἶδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ
καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις (Ζ' 40). Ἐπον-
ται δ' αἱ Ἐπιστολαὶ τῶν Ἀποστόλων, ὧν τὰ δύο τελευταῖα
τετράδια εἶνε χαρτῶα, γεγραμμένα τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶ-
να πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ἔκπαλαι ἐκπεσόντων ἀρχαίων ἐκ
περγαμηνῆς τετραδίων. Ἡ δὲ τελευταία τῶν ἐν τῷ κώδικι
σωζομένων ἐπιστολῶν εἶνε ἡ τοῦ Παύλου πρὸς Τίτον, τελευ-
τῶσα κολοβὴ ἐν ταῖς λέξεσιν εἰδῶς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦ-
τος . . . (Γ' 11). Ἐν τέλει ἐκάστης ἐπιστολῆς εὗρηται στιχο-
μετρικὴ σημείωσις. Ἐν δὲ τῷ τέλει τῆς πρὸς Γαλάτας ἀνα-
γινώσκονται τάδε· Ἐκ τῶν τοῦ Ἀναστασίου Ραφρομανίκις.
Ἐγραψα μὲ τὸ ἰδιό μου, χέρι. Ἐπονται δὲ τὰ «Κεφάλαια
τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς», μεθ' ἧ ἐν φύλλῳ μετάντι
ἀγράφῳ πρὸ τῆς εἰς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς ἀνεγράφη ὡς δο-
κίμιον κονδυλίου ἡ ἀλφάβητος, ἄνωθεν δ' αὐτῆς τάδε· 1597
μῆνη νοεμβριῶ 14 / αποκρεψαμε το κρέας καὶ ὀλίγῳ κατωτέ-

ρω τάδε· «† ὁμολογο εγὼ νηκολος ραφομανηκίς πος ελαβα
απο το μπαρμπα μου τογ κονσαντι ραφομανηκι δανηκα τζη-
κινια /90/ ητι ενενηντα να του τα δοσο σε απασα καλο του
θελήμα.

Ὁ Ἀναστάσιος Ραφομανίκης ὁ κατὰ τὸν δέκατον πέμπτον
αἰῶνα γράψας τὰ χαρτῶα τετράδια τοῦ κώδικος, οὗ ἐν τῷ οἴ-
κῳ ἐξηκολούθει διασωζόμενος ὁ κώδιξ μέχρι τοῦ δεκάτου ἑκτου
αἰῶνος τελευτῶντος, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἀνωτέρω παρατεθέν-
τος σημειώματος τοῦ ἔτους 1597, εἶνε μέχρι τοῦδε ἄγνωστος
ὡς βιβλιογράφος, οὐδ' ἀναφέρεται ἐν τῷ ἐπ' ἐσχάτων ἐκδοθέντι
βιβλίῳ *Marie Vogel - Victor Garathausen Die griechischen
Schreiber des Mittelalters*.

Παρά δὲ τῷ κ. Νικολάφ Βλαχούλῃ, διευθυντῇ τοῦ ἐν Ἀρ-
γοστολίῳ Ξενοδοχείου τῶν Ξένων, εὑρηνται δύο κώδικες, οἱ
ἐξῆς·

Β'.

Περγ. 0,255×0,220. Αἰῶνος XIII (φ. 146).

Εὐαγγέλιον κατὰ τὰς ἀναγνώσεις.

Γέγραπται κατὰ δύο σελίδας καὶ κοσμεῖται ὑπὸ ἐγχρώμων ἀρχι-
κῶν γραμμάτων καὶ ἰδιορρυθμῶν μικρῶν ἐπιτίτλων. Φέρει δὲ στά-
χωσιν βυρσίην μετὰ χρυσοῦ ἐπιτυπώματος ἐν τῷ μέσῳ.

Ἐν τέλει τοῦ κώδικος ἀναγινώσκονται τάδε· Δόξα σοι ὁ θεὸς
ἀμήν· † Γεωργ' ἀναγνώστου σουδαρία (;)· † Ἔτους ,ςψξδ'
ἱδ' ἰδ' (= 1422) Εὐχεσθαι καὶ μὴ καταράσθαι. Ἐν δ' ἐγχρώ-
μῳ παραφύλλῳ, προσκεκολλημένῳ τῷ ξύλῳ τῆς σταχώσεως ἐν ἀρχῇ,
χειρὶ τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος ἐγράφησαν τάδε· : Τὸ παρῶν καὶ
θήων καὶ ἱερὸν ἐβανγγέλιον ὑπάρχη ἐμοῦ τοῦ εὐτελοῦς
Διδμάντάκη ἐκ τῆς χῶρας τοῦ Μεγάλου Ρεύματος τῶν Ἀ-
σωμάτων καὶ ὁς τῆς βουλῆθῃ ἀποξενόσι χορῆς θέλιμα ἐδι-
κῶν μου ἔστω τοῦ ἀναθέματος ἐν παντὶ κερῷ. Κατωτέρω

δὲ χειρὶ τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος· Χειρόγραφον εἰς Μεμβράνην Εὐαγγέλιον εἰς περικοπὴν τεκμεύεται δεκάτης προχωρούσης (τὸ προχωρούσης ἕλλη χειρὶ ἀντὶ τῆς διαγεγραμμένης λέξεως παρούσης) ἑκατονταετηρίδος, καταγόμενον ὡς ἐν τῇ ἄνω ἐπιγραφῇ· ἔλαβον τοῦτο παρὰ Διονυσίου Φαραντάτου ἐκ τοῦ δήμου Θηνιάς κατὰ τὸ ἔτος 1853· † νῦν δὲ ὑπάρχει ἐμοῦ τοῦ ὑποσημειουμένου Χαραλάμπους Τσημ. Γεννατᾶ.

Ὁ Τσημαρᾶτος, εἰς ὃν ἀνῆκε τὸ χειρόγραφον, εἶχεν ἀξίαν λόγου συλλογὴν κωδίκων καὶ ἀρχείον. Τοὺς δὲ κώδικας εἶχε, καθ' ἃ φαίνεται, ἀναγράψει ποτὲ ἐν ἰδίῳ καταλόγῳ ὁ μακαρίτης καθηγητὴς Παναγιώτης Καπλανίδης. Εἰς τὸν κατάλογον δ' ἐκείνον, ὡς εἶδος, ἀναφέρεται τὸ ἐν τῷ προτελευταίῳ παραφύλλῳ τοῦ κώδικος σημείωμα τόδε· Ἀριθ. 89 τοῦ Καταλόγου Π. Καπλανίδου.

Γ'.

Περγ. 0,352×0,25. *Αἰῶνος* XII (φ. 272).

Βίοι καὶ μαρτύρια ἁγίων μηνῶν Σεπτεμβρίου, Ὀκτωβρίου καὶ Νοεμβρίου κατ' ἐκλογὴν μετὰ τινων λόγων πανηγυρικῶν.

1 (φ. 2^a). Βίος ὁσίας Θεοδώρας τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ (;). Ἀνω χειρὶ νεωτέρᾳ· λάθος Θεοδόρας· Ἀρχ. (ἀκίφ.) . . . φασις πρὸς τοὺς ἀσκητικούς πόνους ὀλιγωρεῖν· ἀλλὰ καὶ οὕτω μάλλον ἀπαραλείπτως. Τέλ. (ἀτελής) χαῖρέτε αὐτῷ προσφωνή...

2 (φ. 3^a). Βίος ὁσίας Εὐφροσύνης. Ἀρχ. (ἀκίφ.) . . . τῶν μοναχῶν σχήματος· παρ' ἐκείνου ἐπιζητεῖ καὶ ὅς γε πρόθυμος ἦν τὸ ζητούμενον ἐκπληροῦν.

3 (φ. 7^a). «Τῷ αὐτῷ μηνὶ κθ'. Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Κυριακοῦ τοῦ ἀναχωρητοῦ καὶ τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Εὐδοξίας (;) τῆς ψαλτρίας».

4 (φ. 7^b). «Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τῆς μεγάλης Ἀρμενίας περὶ Ῥιψίμης καὶ Γαϊανῆς καὶ τῶν λοιπῶν παρθένων».

5 (φ. 116) α Μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων Κυπριανοῦ καὶ τῆς παρθένου Ἰουστίνης ».

6 (φ. 23^a). α Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἐκ τοῦ εἰς Κυπριανὸν καὶ Ἰουστίνην λόγου ».

7 (φ. 246). Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου « Εἰς τὰς ἁγίας μάρτυρας Βερνίκην καὶ Προςδόκην παρθένους καὶ Δόμναν τὴν μητέρα αὐτῶν ».

8 (φ. 34^a). α Μαρτύριον τῆς ἁγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Χαριτίνης ».

9 (φ. 36^a). α Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Πελαγίας τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ὁσίως ἀθλησάσης ».

10 (φ. 40^b). Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου « Ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν μάρτυρα καὶ παρθένον Πελαγίαν ».

11 (φ. 45^b). α Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἀγῶνες καὶ μερικὴ θαυμάτων διήγησις τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Παρασκευῆς ».

12 (φ. 57^a). α Ἐκ τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Ἀρίθου περὶ ἁγίων μαρτύρων γυναικῶν ».

13 (φ. 60^a). α Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀβραμίου περὶ τῆς ἑαυτοῦ ἀνεψιᾶς ».

14 (φ. 65^b). α Βίος καὶ πολιτεία καὶ μαρτύριον τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος Ἀναστασίας τῆς Ῥωμαίας ».

15 (φ. 71^b). α Βίος καὶ πολιτεία καὶ μερικὴ θαυμάτων διήγησις τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Εὐφροσύνης τῆς νέας τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀσκησάσης· συγγραφεῖς παρὰ Νικηφόρου Ἐκκαλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου ».

16 (φ. 97^b). α Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἀσκησις τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Ματρώνης ».

17 (φ. 111^a). α Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας καὶ ἀειμνήστου Θεοκτίστης τῆς Λεσβίας ».

18 (φ. 118^a). α Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος ».

19 (φ. 118^b). α Μαρτύριον τῆς ἁγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Αἰκατερίνης ».

20 (φ. 128^b). α Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ὁσίου καὶ θεοφθόρου πατρὸς ἡμῶν Στεφάνου τοῦ νέου περὶ γυναικὸς τινὸς Ἀννης καλουμένης ».

21 (φ. 133⁶). «Μαρτύριον τῆς ἁγίας ἑνδόξου μεγαλομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Βαρβάρας».

22 (φ. 137⁶). «Βίος καὶ πολιτεία τῆς ἁγίας καὶ ἑνδόξου θαυματουργοῦ βασιλίδος Θεοφανοῦς».

23 (φ. 151⁶). «Μαρτύριον τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἰουλιανῆς τῆς ἐν Νικομηδείᾳ».

24 (φ. 156⁶). «Μαρτύριον τῆς ἁγίας καὶ ἑνδόξου μάρτυρος Ἀναστασίας».

25 (φ. 168^α). «Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἀθλήσεις τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Εὐγενίας καὶ τῶν ταύτης γονέων».

26 (φ. 182^α). «Ἐκ τοῦ μαρτυρίου τῶν ἁγίων Δικμυρίων περὶ Ἰνδῆ καὶ Δόμνας».

27 (φ. 189^α). «Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Μελλάνης τῆς Ῥωμαίας».

28 (φ. 203^α). «Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας καὶ θαυματουργοῦ Θωμαίδος».

29 (φ. 213⁶). «Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Συγκλητικῆς συγγραφεῖς παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας».

30 (φ. 237⁶). «Βίος καὶ πολιτεία καὶ θαύματα τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Δομνίκας».

31 (φ. 245⁶). «Μαρτύριον τῆς ἁγίας μάρτυρος Τατιανῆς».

32 (φ. 258⁶). «Βίος τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Ξένης».

33 (φ. 265⁶). «Ἐκ τοῦ βίου τῆς ἁγίας Θεοδώρας τῆς βασιλίσσης».

34 (φ. 268^α). **Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου** «Ἐπιτάφιος εἰς Γοργονίαν τὴν ἑαυτοῦ ἀδελφὴν». Τέλ. (κολ.)· ἀλλ' οἶον με μικροῦ τῶν ἐκείνης παρέδραμεν . . .

Ὁ κώδιξ γέγραπται κατὰ δύο σελίδας. Ἐν ἀρχῇ ἐκάστου βίου κομφὸν μικρὸν ἐπίτιτλον ἐρυθρὸν καὶ μέλαν ἢ ἀπλῶς ἐρυθρὸν καὶ ἐρυθρὸν ἀρχικὸν γράμμα. Ἐν δὲ τοῖς φύλλοις ὅπου ἄρχεται νέος βίος σημειοῦνται κάτω ἐν τῇ ᾧ τὰ φύλλα ὅσα καταλαμβάνει (φύλ β, φύλλα ιγ, φύλλα κβ κτλ.) δι' ἐρυθρᾶς

γραφῆς. Ἄνω ἐν τῇ ᾧ παλαιὰ ἀρίθμησις κατὰ φύλλα β'-γ'. Ἐν ἀρχῇ ἐκάστου τετραδίου σημειώσεις τοῦ ἀριθμοῦ παλαιὰ ἐν τῇ ἄνω ᾧ δεξιὰ· ὁμοίως δὲ σημειοῦται ἐν τέλει ἐκάστου τετραδίου ἐν τῇ κάτω ᾧ πρὸς τῇ ῥάχει ὁ ἀριθμὸς τοῦ περατουμένου τετραδίου.

Ἐν φ. 1^α ἀμυδρὰ λείψανα Πίνακος περιεχομένων, ἐρυθροῖς γράμμασι γεγραμμένου, οὗ συνέχεια, ἀτελὴς μένουσα, σώζεται σήμερον ἐν φ. 1⁶.

Ἐν φ. 1^α χειρὶ νεωτάτῃ· Ἀρ. 91 τοῦ Καταλόγου Π. Καπλανίδου, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀποτετριμμένου Πίνακος ἀνάξια λόγου νεώτατα σημειώματα. Ἐν δὲ φ. 272⁶ νεωτέρᾳ χειρὶ· Ἐκ τῶν τῆς ἱερᾶς καὶ θείας μονῆς τῶν Ὁμαλῶν κεκλημένης ἀγίας Ἱερουσαλήμ. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ φύλλῳ πλαγίως κατὰ τὴν ῥάχιν· Τὸ παρὸν βιβλίον ἡπάρχει τῆς Ἱερᾶς καὶ σεβασμίας μονῆς τοῦ ἁγίου Γερασίμου Ὁμαλῶν. Ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ φύλλῳ τῆς σταχώσεως· 1808 Ἰουλίου 10. Τῷ πανάγιωτατο λογιωτάτο ἔν ὑπόμονάχοις κυρίῳ κυρίῳ ἀθανασίῳ εἴγια... τοῦ ἁγίου Νικολάου εἰς τὰ Ματαίωρα.

Ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ περὶ τοῦ Καταλόγου Π. Καπλανίδου σημειώματος, καὶ τούτου τοῦ κώδικος κτήτωρ ὑπῆρξε πρὸ τοῦ Ν. Βλαχούλη ὁ Τσημαρᾶτος.